

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתקכד

ערב שבת קודש פ' תרומה, בדר"ח אדר ה'תשע"ב

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חייילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ואחת שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ט שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

מרת רייזיל בת ר' חיים בנימין הלוי ע"ה עסטולין

נפטרה ביום כ"ו שבט ה'תשנ"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י יו"ח שיחיו

לשנת ברכה והצלחה בכל מכל כל

והעיקר התגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ממי"ש נאו!

* * *

IN LOVING MEMORY OF OUR DEAR PARENTS AND GRANDPARENTS

Reb Yitzchok Aaron (Izzy) ben Reb Aaron ע"ה Hazan

Passed away on 28 Shevat, 5770

Mrs. Zlata Zelda (Lucille) bas Reb Yaakov ע"ה Hazan

Passed away on 18 Tamuz, 5768

ת. נ. צ. ב. ה.

*

DEDICATED BY THEIR CHILDREN & GRANDCHILDREN שיחיו

* * *

IN LOVING MEMORY OF OUR DEAR FATHER

Reb Lipa Ber ben Reb Michael ע"ה Perlman

Passed away on 30 Adar I, 5757

ת. נ. צ. ב. ה.

AND IN HONOR OF OUR DEAR MOTHER

Dr. Sarah שתחי Perlman

May she go from strength to strength
in health, happiness, Torah and mitzvot.

*

DEDICATED BY THEIR CHILDREN שיחיו

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולענין ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר ז"ל מרת חשא ב"ר נטע אורי הכהן ע"ה
ולענין ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולענין יוסף ב"ר אר"י ע"ה
ו"הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

3

"איש יהודי הי" / קטנים משיח פורים התשל"א

9 זמן הגאולה

9

נחמתן של ישראל על ידי עצי הארזים / פרשת השבוע באור הגאולה

12 ניצוצות של משיח

12

"חיילי בית דוד" יצילו את המצב / לקט פתגמים וקטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

13 וילחום מלחמת ה' - וינצח

13

לא מספיק להכריז הכרזות צריכים ליישב השטחים / שיחות בענין שלימות העם והארץ

14 כתב יד קודש

14

הסיבה לריבוי הגוונים שהיו במנורה של אש / הנהגת כ"ק אד"ש בשיחת שי"פ תרומה התשמ"ג

בסייד. מצוייב הביאור בפרשיי כפי שנרשם ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליטי"א.
האם נרשם נכון?

הביאור בפרשיי:

הקושיא דלעיל – מהי ההדגשה שהקבי"ה הראה למשה מנורה של אש, הרי את כל כלי המשכן תראה הקבי"ה למשה – מתרצה רשיי בתיבה אחת בלבד (ובזה רואים את גודל הדיוק שבדברי רשיי):

"מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה כו" – כלומר: הקושי המיוחד שבמנורה (שלא כן הראה לו הקבי"ה מנורה של אש בהוספה על מה שהראה לו את תבנית המשכן וכל כליו) אינו בנוגע לעצם תבנית המנורה, כי אם בנוגע לעשיית המנורה, דמכיון שהיו בה ריבוי פרטים (קנים, גביעים, כפתורים ופרחים), לכן נתקשה בעשייתה. ובפרט שעשייתה חיתה צריכה להיות אופן ד"מקשה" – "מחתיכה אחת", ע"י הקשה בקורנס וכו'.

משא"כ בנוגע לעשיית שאר כלי המשכן – הרי לאחר שתפרשו כל פרטי הדברים והראה את תבניתם, אין קושי מיוחד בעשייתם, ולדוגמא: עשיית קרשי המשכן מעצי שטים, וכיו"ב.

ומכיון שבנוגע לעשיית המנורה היו קושי מיוחד (מצד ריבוי הפרטים שבה וכו') – לכן "הראה לו הקבי"ה מנורה של אש" (נוסף על מה שהראה לו תחילה את תבנית כל כלי המשכן), שראוי נוספת זו הקילה בחבנת עשייתה (אלא שבמפעל גם זה לא חספיק, כדלקמן).

ויש להוסיף בזה: באש – יש כמה גוונים. וכפי שרואה הי"בן חמש (למקרא) "שבאר (אש) הניר יש נהורא אוכמא, לבן, וכו'. ועפ"י יש לומר שבמנורה של אש היו כל פרטי המנורה בגוונים שונים, ועפ"י מובן ביותר התועלת בראיית "מנורה של אש" – אף שכבר ראה את תבנית כל כלי המשכן והמנורה בכללם – כי (נוסף על מה שראיית דבר בפעם הבי' מוסיפה על הראי' בפעם האי', הרי) ב"מנורה של אש" הי' כל פרט בגוון שונה, ודבר זה מקיל בחבנת עשייתה.

[דוגמא לדבר – מעשה רב: בחוטי מפשיד-חרדיא וכיו"ב – כשצ"ל חוטים רבים פשנים צבעיהם].

ופשוט שאין סתירה לזה מ"מ"ש רשיי (כח, לא) "תיעשה המנורה – מאל"י, לפי שהיו משה מתקשה בה, אמר לו הקבי"ה שלך את הככר לאור והיא נעשית מאל"י" – כי בודאי הועילה ראיית "מנורה של אש" להבנת עשייתה, אלא שעדיין לא הבין עד כדי כך שיוכל לעשותה בכל פרטי, ולכן הוצרך שתיעשה מאל"י.

והבן חמש למקרא מבין זאת במשטות – כי רבות מעמים המלמד מתוך קושיא, ובפעם האי' אינו תופס, ואז המלמד מוסיף ביאור, ולפעמים זה מספיק, ולפעמים גם ההוספה ועוד הוספה ועוד הוספה כו' – אינו תופס ונשאר בקושיא.

(*) ועפ"י יומתק חוספת וחדגשת רשיי "הראה לו הקבי"ה מנורה של אש" – דלא כהתחלת הענין (י"ככל אשר אני מראה איתך מ"י) שלא פירש רשיי מאומה.
(**) ראה גם שיחה שי"פ תרומה תשמ"א

אפי"כ. ק.
זמן
הגאולה

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש לזכות
הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת"ה רות בת שרה שיחיו
וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו
ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי', מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו
וילדיהם: עדן שרה ושהם מרדכי שיחיו
ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי'
ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חי' רחל שיחיו
ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי' ולזכות חי' רחל בת שפרנצא שתחי'
ולזכות צבי בן חי' רחל שי'

הסיבה לריבוי הגוונים שהיו במנורה של אש

בקשר לפ' השבוע, הננו מביאים בזה צילום נדיר ומיוחד (מוקטן במעט), מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תשמ"ג בענין מנורה של אש שהראה הקב"ה למשה

(המענה שולב בהנחה שנדפסה ב'התוועדויות' תשמ"ג ח"ב סוף ע' 1022. וראה צילום מיוחד שנדפס ב'יחי המלך' תקז ע' 15 – מענה מפורט מכ"ק אד"ש מה"מ לשאלות המניחים בענין זה שע"פ הצילום הנ"ל נכתב הביאור שלפנינו)

פענוח הכת"ק:

כ"ק אד"ש מה"מ מחק את התיבות "מכשיר הרדיא" וכתב: **מכשירים שונים ומכונות.**

"איש יהודי הי' "

המגילה מספרת בתחילה ש"איש יהודי הי'", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" • כשם שאומרים על עבד "מה שקנה עבד קנה רבו", היינו שמלכתחילה "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל - עד"ז משה רבינו: ישנה מציאות, ומציאות גדולה ביותר, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני וכו'", אבל מהי כל המציאות שלו - שהוא עבד ה', ובמילא הוא מציאות ה'! • קטעים משיחת פורים ה'תשל"א - בלתי מוגה תרגום חפשי ללה"ק - בעריכת מערכת "יחי המלך", ע"פ סרט ההקלטה*

וענין זה בכל יהודי נמשך ומתחיל מכך ש"איש יהודי הי'" - וכהפירוש בזה⁵ שזהו מלשון "איש - בעל הבית", בדוגמת הלשון "איש הר הבית"⁶, שפירושו הממונה על הר הבית, ובדוגמת פירוש הפסוק "ה' איש מלחמה"⁷ שהוא ממונה ובעה"ב על עניני המלחמה, כך גם "איש יהודי" הוא זה אשר ממונה על הענין ד"יהודי" שנמצא בכל ישראל.

ב. והנה, ענין זה ישנו בכל יהודי מצד דרגת ה"גורל" שבו (כמדובר לעיל בהתוועדות⁸), והוא בדוגמת הקשר והשייכות שבין אב לבן שלא שייך להסבירו בשכל, ואין צורך כלל להסבירו בשכל [..].

עאכ"כ הקשר של בני ישראל להקב"ה - "בנים אתם לה' אלקיכם"⁹, ויתירה מזו: אין בני ישראל בנים סתם, אלא כל אחד ואחד

א. הסיפור ד"ימי הפורים האלה"¹⁰ הרי בא לידי ביטוי במגילת אסתר, ושם גם נכתב שימי הפורים צריכים להיות באופן ד"לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"¹¹, כולל גם שענינם של "ימי הפורים" נשאר הוראה לכל ימות השנה, והוראה לכל דור ודור ובכל מקום ומקום.

התחלת הענין של "יהודים" במגילה הוא - "איש יהודי הי' בשושן הבירה"²; ותורה שבעל-פה מפרשת³ - שאין הכוונה כאן⁴ ב"יהודי" לשבט מסויים מישראל, אלא שכל יהודי נקרא בשם "יהודי", מכיון שכל יהודי כופר בעבודה-זרה, ואינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות.

(* השיחה מובאת לקראת ז' אדר (יום ההולדת וההסתלקות של משה רבינו ע"ה) ובמלאת 20 שנה להול' וחלוקת קונטרס פורים קטן ה'תשנ"ב ע"י כ"ק אד"ש מה"מ, אשר נקודות המבוארות בשיחה זו קשורות להמבואר בהמאמר בענין "זאתה תצוה כו". המו"ל.

(1) אסתר ט, כח.

(2) שם ב, ה.

(3) ראה מגילה יג, רע"א.

(4) לדיעה אחת.

(5) ראה תו"א מג"א צט, א.

(6) מדות פ"א מ"ב.

(7) בשלח טו, ג ובפרש"י שם.

(8) "שיחות קודש" תשל"א ח"א ע' 538 ואילך.

(9) ראה יד, א.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולא"ה ע"ה בלוי

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

יה"ר שתיכף ומיד יקוים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

מהם הוא "בני בכורי"¹⁰!

– לא בגלל שיש להקב"ה "בנים" נוספים ח"ו, אלא חוץ מבני" אין להקב"ה "בנים", רק "עבדים". ומעלתם של בני ישראל היא שכל אחד מהם הוא גם "בני בכורי". ובדוגמא: אילו היו "בנים" נוספים, מובנת תוספת העילוי שהיתה לבן הבכור לגבי השאר; כן הוא עתה בנוגע לבני ישראל, שלמרות שאין להקב"ה שום "בנים" נוספים, הנה מלבד היותם "בנים אתם לה' אלקיכם" נוספה להם גם המעלה "בני בכורי ישראל".

ולאחר כל זה – מיתוסף בזה ענין עיקרי, כפי שאדמו"ר הזקן מבאר (בדרושים הקשורים עם התחלת תשרי¹¹), שאין הנשמה נעשית ח"ו מציאות בפני עצמה, אמנם נהיית הנשמה נברא, והיא נמצאת בעולמות בי"ע, עד לעולם הזה התחנות שאין תחנות למטה הימנו, אבל כפי שהנשמה היא מציאות נברא – היא מציאות של אלוקות, זהו מציאות כפי שאלוקות נמצאת פה למטה.

וכלשון התניא¹² "חלק אלקה ממעל ממש" – לא רק כל' הכתוב¹³ "חלק אלקה ממעל", אלא בתורה שבעל-פה ובפרט בתניא מדגישים ומבארים שזהו ("חלק אלקה ממעל) **ממש** – שדבר זה נמצא כאן ביהודי זה, והרי זהו חלק מהעצם, וכיון ש"העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו"¹⁴, במילא כל יהודי זהו הקב"ה כביכול ("יעדער איד אָט דאָס איז דער אויבערשטער כביכול")!

"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"¹⁵!

(10) שמות ד, כב.

(11) לע"ע לא מצאנו. וראה לקו"ש ח"ט ע' 210. וש"נ.

(12) רפ"ב.

(13) איוב לא, ב.

(14) כש"ט הוספות סקט"ז. וש"נ. וראה המשך תרס"ז

ע' תקכב. המשך תער"ב ח"א ע' תקנג. סה"ש ה'תש"א ע' 32.

(15) ראה זח"ג עג, א.

– מובן מאליו שלמשמע דברים כאלו יבהלו – היתכן?! זקוקים הרי לראי' מנגלה דתורה – אזי ישנה גמרא בירושלמי¹⁶ האומרת "מאן פני האדון ה'¹⁷ (זהו) ר' אבהו בקיסרי". שר' אבהו הי' אמורא, ומסופר באיזה מקום הי' נמצא, נשמה בגוף, ויש עליו כמה סיפורים, ואעפ"כ מפרשים בנגלה דתורה ש"מאן פני האדון ה'" – המציאות הזו (אָט דער און דער"), שאפשר למששו בידיים, והגמ' עצמה מספרת עליו כמה סיפורים¹⁸, הקשורים לענינים גשמיים שבמידה והגבלה.

בפנימיות התורה בזהר¹⁹ זה מובא בנוגע לרשב"י, "יראה כל זכורך את פני האדון ה'¹⁷. . . דא רשב"י", אך בירושלמי הוא יותר מזה, כי אצל הרשב"י הי' הגילוי דפנימיות התורה [גם ר' אבהו הי' עיקר ענינו באגדתא²⁰, וכפי שהגמ' מספרת²¹ ש"ר' אבהו ור' חייא בר אבא איקלעו לההוא אתרא, רבי אבהו דרש באגדתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה כולי עלמא לרבי חייא בר אבא ואזול לגבי דר' אבהו. חלש דעתי' (דר' חייא בר אבא), אמר לי' (ר' אבהו) אמשל לך משל: למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סדקית, על מי קופצין – לא על זה שמוכר מיני סדקית...].

אבל הוא הי' **אמורא** [משא"כ הרשב"י], ובנגלה הי' כחו – ואומרים גם **עליו** ענין זה!

(16) לע"ע לא מצאנו זה בירושלמי. ואולי הכוונה לירושלמי בכורים פ"ג ה"ג "והוי' בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרי" (וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 511 בהערה). אבל מהמובא להלן אודות ר' אבהו, נראה שהכוונה לאיזה מ"מ אחר.

(17) תשא לד, כג (והוא הפסוק שהובא בסמוך בזהר). אבל ראה הערה הקודמת.

(18) ראה גם סדר הדורות מע' תו"א בערכו.

(19) ח"ב לח, א.

(20) והיינו – שייך לפנימיות התורה.

(21) סוטה מ, א. בהנחה כתוב מס' יומא, ואולי הכוונה

בנוגע לגדלותו המבוארת שם עג, א.

לא מספיק להכריז הכרזות צריכים ליישב את השטחים

תרגום חפשי ללשון הקודש – בעריכת מערכת "יחי המלך"

כמדובר כמה פעמים, לא מספיק להכריז הכרזות – כי ראינו שהכריזו הכרזות ותוך כדי דיבור או למחרת בבוקר עשו בדיוק ההיפך.

הדבר היחיד שיכול לפעול: שיעשו **מעשה בפועל** – ליישם את מה שהכריזו, זה יראה שהתכוונו **באמת**, והראי' שכבר נעשה מעשה!

וכאמור, כעת הרבה יותר קשה ליישב את כל הגבול מאשר לפני שלש שנים (כשדיברתי על-כך) – פעם הי' אפשר לעשות זאת במספר ימים, וזה הי' יכול להיות מעשה **בפועל** ומילתא בטעמא: שלא בונים עיר כדי לגרות או לגרש מישהו, אלא בונים מבצר על הגבול כיון שהגבול פרוץ לגמרי ויש להגן על הארץ "שלא תפתח הארץ לפניהם".

ולכל הפחות כעת, זה הדבר היחיד שיש לעשות, וכאמור – זה הרבה יותר קשה מכפי שהי' לפני שנה וחצי, לפני שנה ולפני חצי שנה, אבל עכ"פ אם יעמדו ע"כ כעת בתוקף – זה יהי' הרבה יותר קל מאשר אם, ר"ל, ימשיכו בויתורים ולא ישמרו על הגבול.

אך יש להדגיש בפירוש, שלא מתכוונים בהתיישבות זו לבנות ערים או מרכזים וכו', אלא ליישם את מה שכתוב בשו"ע: "**שלא תפתח הארץ לפניהם**"! ולהדגיש במפורש לצד שכנגד, שלא רוצים לגרש אף אחד, לא לבנות ישובים חדשים או ערים חדשות – אלא רק לשמור על הגבול!

ואין צורך בשום הסברות מדוע צריך לשמור על הגבול – זאת כולם יודעים, ולא צריכים אפילו להביא ראיות ממעשה המחבלים, רחמנא-ליצלן [שמעלימים ומסתירים ולא מספרים אודות מעשיהם כדי שלא תהי' נפילת רוח או "שבירת הכלים" וכו' – ולכן עלו על המצאה, באין עצה אחרת – מעלימים את המקרים הללו מידיעת האנשים, ומדפיסים בעיתונים שאף פעם לא היה מצב בינלאומי כזה טוב לישראל עם העמים כפי שהוא עכשיו].

. . . וכאמור, לאחרונה לא זקוקים להביא ראיות לכך שהמצב הבטחוני מכריח שמירה קפדנית על כל הגבול כולו, מאחר שהראי' על כך היא **ממעשים שבכל יום!**

ואם יעמדו על-כך בתוקף – בתקוה ש"יערה עליהם רוח ממרום" – אזי בודאי יצליחו לפעול זאת וכן יקום, כיון שיראו ש"לא יכרע ולא ישתחוה".

(קטעים משיחת פורים ה'תש"מ - בלתי מוגה)

"חיילי בית דוד" יצילו את המצב

[. .] עאכו"כ ישיבת תומכי תמימים שנתייסדה (ע"י אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע) בסוף זמן הגלות, בכדי שתלמידי הישיבה יהיו "נרות להאיר", להאיר את החושך כפול ומכופל דעקבתא דמשיחא, "בנר תמיד של המאורות כו",

וכפי שידועה שיחת אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע לתלמידי הישיבה בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד" – שתלמידי הישיבה הם "חיילי בית דוד" אשר עשו את "הצלת מצב כלל ישראל" מאותם "אשר חרפו עקבות משיחך",

וימלאו את הכוונה ד'פוצו מעינותיך חוצה" (ע"י רבותינו נשיאינו) שתביא את הגאולה. (משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית*)

מנחם שמו, וגם מענדל

ידוע מרז"ל אשר משיח – מנחם שמו, וגם מענדל, בגימטריא "צדק" (כידוע בנוגע שמו של אדמו"ר "הצמח צדק" – גימטריא דשמו "מנחם מענדל"), ש"צדק" (וגם "צמח") הוא שמו של משיח.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית)

חודש ש"בריא מזלי" בענין הגאולה האמיתית והשלימה

ובמיוחד בעמדנו בחודש "דבריא מזלי", אשר, אם בכל הענינים נוגע שיהי' "בריא מזלי" – עאכו"כ בענין הגאולה האמיתית והשלימה, שבזה נוגע באופן מיוחד ("גאָר שטאַרק נוגע") שיהי' "בריא מזלי", בכדי שהגאולה תבוא מוקדם יותר, שכן, אפילו ע"י הקדמת הגאולה ביום אחד, או אפילו בשעה אחת, או אפילו ברגע אחד בלבד, ואפילו כשהרגע הוא "רגע קטן" – הרי זה רגע שבו נמצאים "שכינתא" וכל אחד ואחת מישראל האנשים הנשים והטף – בגלות, וממילא מובן, עד כמה נוגע שהגאולה תבוא אפילו ברגע אחד קודם!

(משיחת מוצאי ז' אדר ראשון ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

לזכות הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו
וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי שי' לאבוקבסקי
מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחוה מוסיא שיחיו שגלוב

עד שישינו דין²² הנוגע למעשה, ש"כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה", שעל-כך לא נאמרו שום הגבלות האם זה דוקא בדור התנאים או דוקא בדור האמוראים או דוקא בדור הגאונים או דוקא בדור הראשונים – זוהי הלכה לכל הדורות כולם, דמכיון שע"פ תורה הוא "רבו", אזי אם הוא מהרהר אחר רבו – הוא מהרהר אחר השכינה! כך אומרת תורת אמת; אמנם כתוב "כאילו" בכ"ף הדמיון, אבל דמיון לא שייך לומר על שני דברים שאינם בערך זל"ז, ואם בכל זאת מדמים ה"ז סימן שזהו בערכו שלו.

ג. כיון שמציאות זו – ענין הגורל – ישנה בכאו"א מישראל (כנ"ל ס"ב) – א"כ לכאורה מדוע זקוק לממוצעים לזה [שענין זה נמשך בכל יהודי מה"איש יהודי הי", הממונה על הענין דיהודי, כנ"ל שם]?

והביאור בזה: ישנו ממוצע שאינו מפסיק אלא ממוצע המחבר, וכמבואר בארוכה החילוק בין הממוצע דמשה שהי' ממוצע המחבר²³ – "אנכי עומד בין ה' וביניכם"²⁴ – לממוצע המפסיק²⁵.

דלכאורה מתעוררת כאן אותה השאלה ("דער זעלבער שטורעם"): הקב"ה הרי ביקש שישמעו את דבריו ללא ממוצעים, ומדוע אמרו בנ"י למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה"²⁶, שזה יהי' דרך משה!?

[וזה אכן נחשב להם כענין בלתי רצוי²⁷, היינו לא כפי שהי' יכול להיות וצריך להיות; אלא שעכ"פ "ויתר" להם הקב"ה והסכים שיהי' "אנכי עומד בין ה' וביניכם גו", והטעם

(22) שבת קי, א. וראה "יחי המלך" שעג ע' 7 ואילך.

(23) ד"ה פנים בפנים תרנ"ט. ובכ"מ.

(24) ואתחנן ה, ה.

(25) ראה גם הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 7. ועוד.

(26) יתרו כ, טז.

(27) ואתחנן ה, כד בפרש"י. וראה סה"ש תשמ"ט ח"א

ע' 230 ובהערה 55.

לזה: "כי יראתם מפני האש"²⁸ וכו' וכו', ככל האריכות בזה בתושב"כ ובתושבע"פ]

אבל אין זו שאלה, כי ח"ו לומר שהדבר נשאר לבסוף בניגוד לרצונו של הקב"ה, שהרי הענין ד"בל ידח ממנו נדח"²⁹ הוא לא רק בענינים של היפך הקדושה, אלא גם בקדושה גופא – כשהקב"ה אומר שרצונו בתכלית העילוי, מוכרח להיות תכלית העילוי!

אלא מאי, היתה אפשרות שמיד יקויים בבנ"י "אני אמרתי אלקים אתם"³⁰, אלא ש[בגלל החטא] נתגלה לאחר מכן ש"אכן כאדם תמותון"³¹ – אבל אין הפירוש בזה שהקב"ה "חזר בו" ח"ו מכוונתו בתחילה – לא! רק שזה יקח קצת זמן, מכיון שענין זה צריך לבוא ע"י עבודת האדם.

וכדי שהעבודה תהי' קלה יותר, במהירות יותר, ובאופן עמוק ונעלה יותר – לזה צריך את משה רבינו ("אָט דאָ קומט אַרײַן משה רבינו") ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם (להמשיך לכם) את דבר ה'", את ה"אנכי ה' אלקיך"³², לכל יהודי בפרט.

– זה יכול הי' להיות ללא ממוצע המחבר, שהרי "האלקים עשה את האדם ישר"³³, אבל בגלל ש"המה בקשו חשבונות רבים"³⁴ אירעו כמה ענינים שבעקבותם היו צריכים להגיע לממוצע. אבל הממוצע גורם לכך שזה יהי' ממוצע המחבר, עד שנהי' לדבר אחד ממש "חלק אלקה ממעל ממש"³⁵, לא רק מצד

(28) ואתחנן שם, ה. וראה גם שם, ב ואילך.

(29) ע"פ שמואל ב' יד, יד.

(30) תהלים פב, ו. וראה פרש"י שם: "כשנתתי לכם את התורה נתתי לכם ע"מ שאין מלאך המות שולט עוד בככם".

(31) שם, ז (וראה פרש"י שם). בהנחה: ובני אדם ולכם (ראה תהלים שם, ו), אבל לכאו' הכוונה לפס' זה.

(32) יתרו שם, ב.

(33) קהלת ז, כט (בשינוי הסדר).

(34) קהלת שם.

(35) כנ"ל ס"ב. ע"ש.

למעלה, אלא גם כפי שנמצא בגלוי כאן למטה. ד. ובה יובן מדוע כל ענין היהודים במגילה מתחיל בפסוק "איש יהודי היי":

מכיון שנמצאים במעמד ומצב ד"אכתי עבדי דאחשורוש אנן³⁶, ואחשורוש "מולך מהודו ועד כוש"³⁷, "מושל בכיפה"³⁸, ולאח"ז צריכים לספר שכל בני ישראל היו "יהודים" – נשאלת השאלה: כיצד היו כולם "יהודים", הן אלו הנמצאים בשושן הבירה (הראויים לחצר, לגינה או לביתן³⁹), והן אלו הנמצאים בפינה נידחת ועד גם באי-הים?

– לכן מספרים בתחילה ש"איש יהודי היי", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" הוא המשיך את ה"אנכי ה' אלקיך" – ל' יחיד⁴⁰ – לכל אחד ואחד, היינו, שה"אנכי" ע"י הממוצע של "הוי" נהי' "אלקיך" – כחך וחיותך⁴¹, ועי"ז נפעל ענין ה"יהודים" בבני ישראל.

וזהו הפירוש השני ב"ליהודים היתה"⁴², שבלשון הקודש יש בתוכן תיבת "היי" (היתה) גם ענין של בעלות ("בעל-הבית שקייט") – כשאומרים שהיתה לו נחלה כזו וכזו, הכוונה היא שנחלה זו שייכת אליו והוא בעה"ב עלי'.

ומצד זה שהם היו "יהודים", אזי "ליהודים היתה" – הם נהיו בעלי-בתים על הענין ד"אורה ושמחה וששון ויקר"⁴².

* * *

36 מגילה יד, א.
37 אסתר א, א.
38 מגילה יא, סע"א. ועוד. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ד ע" 3.
39 ע"פ אסתר שם, ה. מגילה יב, א.
40 ראה ילקוט שמעוני עה"פ (יתרו שם): כאו"א מישראל הי' אומר כו'.
41 ראה טור ושוע' (ושוע' אדה"ז) או"ח ס"ה. לקו"ת ר"פ ראה. ובב"מ.
42 אסתר ח, טז.

ה. [.] בכלל יהודי הנמצא בגלות יש לו הגבלות והגדרות כאלו ואחרות, אמנם בענינים שהתורה אומרת שבהם אין הוא מוגבל, הרי הוא עושה אותם באופן כזה שאפי' אם נבוכדנצר (ש"הלבנון באדיר יפול"⁴³) – המושל בכיפה – אומר אחרת, אזי עונה לו היהודי: "את וחד כלב שוין"⁴⁴, וזה אומרים לנבוכדנצר עצמו, דלכאורה הרי זו מרידה במלכות, והרי מצווים לא למרוד⁴⁵, וכתיב⁴⁶ "והתפללו בשלום העיר וגו'" דקאי (באותו זמן) על נבוכדנצר, אבל מכיון שרצה לגעת ב"יהודי" שביהודי, ענו לו מיד⁴⁵ – "את וחד כלב שוין"! אי אפשר לשקר לו אלא צריכים לומר לו את האמת, כי יהודי מתנהג על פי תורת אמת.

וכדי להקל זאת יותר, ישנו ה"איש יהודי", שזה הי' מרדכי אשר הי' בעה"ב על בחינת ה"יהודי", כיון שהי' חבר וראש הסנהדרין וכו', וכדי להיות בסנהדרין צריכים להיות סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו⁴⁷:

לא נוגעת כאן מידת חכמתו, הוא יכול להיות החכם הגדול ביותר, הנבון הגדול ביותר והלמדן הגדול ביותר, אבל אם יאמר שהוא הולך לפסוק דין בכח עצמו, בגלל שיש לו ראש טוב ויודע טוב ללמוד – הוא לא ישב בסנהדרין! הענין של הסנהדרין הוא שנדרשת סמיכה, לא מובא באף מקום שעשו להם בחינה לפני הסמיכה⁴⁸, ה"בחינה" היתה שנהגו לקרוא לו ולסמוך אותו (אפי' לא בידיים וכפי הפירוש בזה), ולומר לו "רבי יתקרי"⁴⁹ או

43 ישע"י, י. לד. וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד ואיכ"ד פ"א, נא – דמדובר על חורבן בית ראשון (ע"י נבוכדנצר).
44 ויקר" ספל"ג.
45 ראה ויקר" שם.
46 ע"פ ירמ' כט, ז.
47 רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"א ואילך.
48 אף שמוכן שהי' צ"ל אצלו כו"כ מעלות (ראה רמב"ם שם רפ"ב) אבל לא "אז" בחנו אותו.
49 ראה שם פ"ד ה"ב.

וכמרוזז בדיוק לשונו של רש"י "פירש רבי תנחומא" – שענין הנחמה ("תנחומא") הוא באופן ד"פירש": (א) לא דרש, דרוש ופשט' יפה, כי אם, פשטות הענין, היינו, הנחמה וגאולה כפשוטה ממש, שהרי לא יתכן שה"גלות" יהי' בפועל ובפשטות, ואילו הנחמה – באופן של "דרש" בלבד... (ב) "פירש" מורה על ביאור והרחבת הענין, כידוע¹⁸ הביאור בלשון "פירש הבעש"ט", מלשון "פאנאנדער-געשפרייט", שבזה מודגש עוד יותר שהגאולה היא כפשוטה ממש.

וכידוע¹⁹ מענה אדמו"ר מהר"ש לאביו הצ"צ ע"ד הצורך בגאולה כפשוטה:

כששאל המהר"ש אצל הצ"צ ע"ד ה"קץ" דשנת תר"ג²⁰, היתכן שמישיח לא בא, והשיב לו, הרי נדפס ה"לקוטי-תורה" (גילוי פנימיות התורה, תורתו של משיח) – נענה המהר"ש ואמר: הכול טוב ויפה, אבל, בני' רוצים וצריכים משיח כפשוטו, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים!

כלומר, ע"פ תורה יש מקום לב' הדעות כו', ומי הוא זה שמגלה וקובע שצריכה להיות הגאולה כפשוטה ממש – אדמו"ר מהר"ש, שדרכו המיוחדת מתבטאת בפתגמו הידוע²¹ "לכתחילה אריבער", ובהדגשת שלילת ההנהגה באופן אחר, "העולם סבור שיש לילך 'ארונטער', וכשלא יכולים, הולכים 'אריבער', ואילו אני סבור, שצריכים לילך מלכתחילה אריבער", היינו, שמי שאינו הולך בדרך ד"לכתחילה אריבער", שייך הוא לסדר והנהגה דעולם!

ויה"ר שמהדיבור אודות "פירש רבי תנחומא" נזכה תיכף ומיד לנחמתן של ישראל, נחמה כפשוטה ממש, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז, תהי' גם שלמות הנחמה על הגלות, "אודך ה' כי אנפת ביי"²².

ותיכף ומיד – "ואתה תצוה את בני ישראל גו' להעלות נר תמיד"²³ (כפי שהולכים לקרוא בתפלת מנחה), שזוכים לראות את הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי, שיבנה במהרה בימינו ממש²⁴.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תשמ"ז - בלתי מוגה)

18 לקו"ש ח"ז ע' 64 הערה 40. ח"ח ע' 354 הערה 21. ועוד.
19 ועוד.
20 לקו"ש ח"ז ע' 80 הערה 70. ח"ח ס"ע 490 ואילך. ועוד.
21 מאמרי אדה"ז – פרשיות ח"א ע' תיט ואילך.
22 ש"ת תורת שלום ע' 237.
23 אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש

מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת י"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה נדבת בנס - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

שרף ועקרב וצמאון גר⁹, חושך כפול ומכופל דעקבות משיחא – אומר רבי **תנחומא**, מנחמם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיון שיודעים שהתכלית והמטרה היא **"לבנות משכן במדבר"**, היינו, לעשות מציאות ה"מדבר" משכן ומקדש לו ית', דירה לו ית' בתחתונים,

עד לקיום הציווי "ועשו לי מקדש"¹⁰ כפשוטו, בביהמ"ק השלישי, שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר.

ויש להוסיף בזה – בהקדמה:

לאחרי ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש" שיצאו ממצרים ויעשו משכן כו' – כיצד יתכן שלאח"ז יהי ענין של חורבן וגלות, "בנים שגלו מעל שולחן אביהם"¹¹!?

והמענה לזה – ע"פ דבריו של **יעקב אבינו**, אשר, גם בידעו אודות כל ההבטחות שהבטיח לו הקב"ה, "ואתה אמרת היטב איטיב עמך וגו"¹², הוצרך **להתפלל ולבקש** מהקב"ה, באמרו "שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא"¹³.

אמנם, לאחרי שרואים בפועל שהקב"ה קיים את הבטחותיו – אזי יודעים שאין מקום לחשש כו', כלומר, דבר ברור הוא שהקב"ה מקיים את הבטחותיו, וכפס"ד הרמב"ם¹⁴ "כל דבר טובה שיגזור הא-ל . . אינו חוזר".

ד. ובנוגע לעניינו:

הקב"ה הבטיח לגאול את ישראל, והתורה מעידה שכבר "כלו כל הקיצין"¹⁵, עוד בזמן הגמרא...

וגם ענין התשובה ("אין הדבר תלוי אלא בתשובה"¹⁵) ישנו כבר – כדברי רבינו הזקן באגה"ת¹⁶ בנוגע לברכת "סלח לנו כו' ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", ש"אין כאן שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלח לנו מחל לנו", ומוסיף, "ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלין מיד, כמו שאנו מברכין בא"י **גואל ישראל**", ועאכו"כ בנוגע לתשובה דיוהכ"פ, שאז לא שייך החשש ד"חוזרים וחוטאים", לפי ש"שטן ביומא דכיפורי לית לי רשותא לאסטוני . . השטן בגימטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, שס"ד יומי אית לי רשותא כו' ביומא דכיפורי לית לי רשותא כו"¹⁷ – הרי בודאי ובודאי שתיכף ומיד לאחרי התשובה דיוהכ"פ צריכה לבוא הגאולה.

ומכיון שלאחרי כל זה עדיין לא בא – מתעוררת השאלה והדרישה והצעקה האמיתית של בני"י: **"עד מתי!?!"**...

והמענה היחידי לשאלה ודרישה וצעקה זו הוא – שהקב"ה **ממלא** את בקשתם ודרישתם של ישראל, ומביא **תיכף ומיד** את הגאולה האמיתית והשלמה, **גאולה כפשוטה בפועל ממש!**

(9) עקב ח, טו.

(10) פרשתנו כה, ח.

(11) ברכות ג, סע"א.

(12) וישלח לב, יג.

(13) פרש"י שם, יא.

(14) הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד.

(15) סנהדרין צז, ב.

(16) פרק יא.

(17) יומא כ, רע"א.

שאר תוארים שנתנו בכל דור ודור, ומאז הי' יכול לפסוק דינים עם כל ההגדרות וכל הענינים הקשורים לסמיכה⁵⁰.

מי הי' יכול לסמוך – לא החכם הגדול ביותר ולא הנבון הגדול ביותר, אלא התנאי הראשון – שיש לו סמיכה מזה שלפניו, וזה שלפניו נסמך מהקודם אליו עד **משה רבינו**.

1. מה היתה מעלתו ("אויפטו") של משה רבינו – שהוא הי' "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה"⁵¹, ו"משה קיבל תורה מסיני"⁵²,

משה רבינו הי' יהודי אמיתי, "מדת אמת ראה"⁵³ – משה רבינו ראה את מדת האמת, ראה את י"ג מדות הרחמים⁵⁴, וזה הי' ענינו של משה.

עד כדי כך שאפילו קרח שחלק על כל הענינים, אבל לאחרי שקלט את האמת ותפס את המציאות האמיתית – הוא ביטא זאת באמרו: "משה אמת (ובמילא מובן) ותורתו אמת"⁵⁵! ויותר מזה לא נזקק לשום ביאורים.

הוא לא אמר ש"משה קיבל תורה מסיני", לא אמר שהוא ראה שמשה נביא "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"⁵⁶ – אלא המעלה שקרח ראה במשה היא שהוא **אמת**, וכיון שמדובר באמת – לא משנה איך היא מסתדרת אצלך, אלא צריכים לדעת מהי המציאות.

כיצד ניתן לדעת מהי המציאות? ע"פ שכל אכן לא ניתן לדעת, אלא רק כפי שאומר

(50) לשלימות הבי' בזה – ראה שיחת ש"פ כי תשא תשל"א ס"ה (שיחור"ק תשל"א ח"א ע' 590 ואילך).

(51) בהעלותך יב, ג.

(52) אבות רפ"א. ולכא' הכוונה – זוהי הסמיכה "מסיני"; ולמה אפשר למשה **לתת** סמיכה – מכיון שהוא "עניו מאד", כבסמוך.

(53) סנהדרין קיא, א. שמו"ר פ"ה, י. ועוד.

(54) ראה פרש"י תשא לג, יט ד"ה וקראתי.

(55) תנחומא קרח יא. וראה ב"ב עד, א. סנהדרין קי, סע"ב. במדבר פ"ח, כ.

(56) ברכה לד, י.

במדרש⁵⁷ פתי יאמין לכל דבר – זה משה.

דלכאורה, משה רבינו הי' חכם, ובגלל זה היתה לו היכולת לתת את התורה שעלי' כתוב "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"⁵⁸, ומוכרח שתעבור ע"י אחד כזה שזהו ענינו (חכם ונבון) – ע"י **משה**, ובפרט כמבואר בקבלה וחסידות⁵⁹, שמשה זה אותיות "ש'-מ"ה" ("מה שמו ומה שם בנו"⁶⁰), עם כל אריכות הביאור שמשה ענינו חכמה⁶¹,

וא"כ, כיצד אומרים שמעלתו של משה היא "פתי יאמין לכל דבר"!

אלא הביאור בזה⁶²: דוקא מצד זה שמשה הי' חכם, הוא הגיע לידי החלטה בשכל שחכמה היא דבר מוגבל!

אלא שזה עצמו עדיין לא מכריח ש"יאמין לכל דבר", אך בשעה שמדובר לגבי **הקב"ה**, אזי – "פתי יאמין לכל דבר", כאן משה לא הי' מציאות כלל, שלכן אמר "ונחנו מה"⁶³, ענינו של "מה" שאינו מציאות כלל.

ז. ובזה יובן הענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו:

כאשר **משה** הוא ה"סומך" – הנסמך הינו "תלמיד" משה, וגם מקבל ממה, ואזי ביכולתו להיות חבר בסנהדרין, וכדלקמן.

בסנהדרין היו ג' שורות, ובשורה גופא היו חילוקי דרגות באופן ישיבתם, ובמילא היו כמה דרגות בהבנה והשגה בין אותם ע"א איש.

אך דבר אחד הי' לכולם בשוה – סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו!

(57) ראה שמו"ר רפ"ג. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שנו.

(58) ואתחנן ד, ו.

(59) ראה לקו"ת מטות פב, א. ועוד.

(60) ל' הכתוב – משלי ל, ד. וראה אוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תקלו ואילך) דקאי על משה. וש"נ.

(61) ראה לקו"ש חי"ז ע' 4 הע' 28.

(62) ראה סה"מ מלוקט שם.

(63) בשלח טז, זח.

שלכן, בשעה שהיו צריכים לפסוק דין, אם באופן ד"אחרי רבים להטות"⁶⁴ (או באופן שזקוקים לרוב של שנים או יותר כו') – היו כולם שוים.

בדיני נפשות אופן השאלה הוא ש"מתחילין מן הצד"⁶⁵ (מן הקטנים שבהן⁶⁶), כי אם מתחילים בשורה הראשונה (בגדול) הרי הבא אחריו לא יכול לומר אחרת, מאחר והקודם גדול ממנו –

אבל גם בדיני ממונות וכן בטומאות וטהרות, שבהם הסדר בתורה הוא ש"מתחילין מן הגדול"⁶⁶, הרי לבסוף בחישוב הרוב והמיעוט, אע"פ שזה ישב בתחילת השורה הראשונה וזה ישב בסוף השורה האחרונה – לא נחשב אף אחד מהם יותר מאחד או פחות מאחד.

ולכאורה אינו מובן, הרי בחמתם ה' חילוק גדול?

אלא, כיון ששני חברי הסנהדרין (הראשון והאחרון) וכל אלו שביניהם, בנוגע לענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו הם שוים – לכן גם בנוגע לפסיקת דין הם שוים.

וכידוע שכדי לפסוק דין נוגע שיהי 'וה' עמו"⁶⁷, כפי שהגמ' בסנהדרין אומרת⁶⁸ ש"הלכה כמותו" תלוי' בזה ש"ה' עמו", ובשביל שיהי 'ה' עמו" צריכים להיות סמוכין

64 משפטים כג, ב.

65 רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"ו.

66 פרש"י משפטים כג, ב.

67 שמואל א טז, יח.

68 צג, ב.

מפי משה, שמשה לא ה' מציאות לעצמו אלא כל מציאותו שהוא "עבד ה'", ועי"ז ניתנה "תורת משה"⁶⁹, ותיכף מסבירים מדוע (נקראת התורה "תורת משה") – כיון שמשה ה' "עבדי".

וכשם שאומרים בנוגע לעבד "מה שקנה עבד קנה רבו"⁷⁰, ומפרש הרשב"א⁷¹ שאין הכוונה שקודם קונה העבד, שהוא מציאות בפ"ע, ולאחר מכן קונה רבו – אלא **מלכתחילה** "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל –

[עד"ז משה:] ישנה **מציאות**, ומציאות **גדולה ביותר**, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'", אבל מהי המציאות שלו – כל מציאותו **הוא עבד**, עבד ה', ובמילא הוא **מציאות ה'**.

שלכן **"אנכי** עומד בין ה' ביניכם", כיון שאין בזה שום הפסק – כל מציאותו היא הקב"ה ("זיין גאנצע מציאות איז דער אויבערשטער")!

וזה ה' ענינו של מרדכי, ואח"כ הוא יכול ה' להמשיך א"ז מה"איש יהודי הי"י" לכל דורו, שיתנהגו באופן **שכל-אחד** מהם יוכל להקרא בשם "יהודי", ללא שום חילוק מאיזה שבט.

[. .] ומרדכי המשיך זאת בכאו"א מישראל בכל הדור ההוא, וכמדובר לעיל שהענין דפורים נמשך אח"כ בכל הדורות כולם. ■

69 מלאכי ג, כב.

70 קידושין כג, ב. פסחים פח, ב.

71 קידושין שם. וראה 'התוועדיות' תשד"מ ח"א ע' 520 ואילך.

נחמתן של ישראל על-ידי עצי הארזים

א. בהתחלת הפרשה¹ נימנו הדברים שנצטוו בני ישראל לנדב למשכן – "וזאת התרומה אשר קחו מאתם גו' תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אלים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים וגו'".

ומפרש רש"י² על התיבות **"ועצי שטים"**: "ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים".

[. .] נשאלת השאלה³ אצל "תלמיד ממולח":

מהו אמנם גודל ההכרח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן **מאתיים ועשר שנים לפני** הציווי דעשיית המשכן?!

ב. והביאור בזה – מרמז רש"י (ב"ינה של תורה"⁴) בהזכירו את שמו של בעל המאמר, **"רבי תנחומא"**:

"תנחומא" הוא מלשון **תנחומין**. ולכן, "פירש רבי תנחומא" ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש וכו'", מכיון שענין זה מהוה **נחמתן של ישראל**:

כאשר בני" נמצאים בגלות מצרים, במצב דקושי השעבוד, עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"⁵, וכו' וכו' – הרי, מלבד **ההבטחה** ד"ואנכי אעלך גם עלה"⁶, שואבים הם עידוד ונחמה **בראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים** שהביא יעקב ונטע במצרים, מכיון ש"צפה ברוח הקודש שעתידין לבנות משכן במדבר", **"וצוה לבניו** (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) **ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים"**!

כלומר: עצי שטים לצורך עשיית המשכן גופא – היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהי' **נחמתן של ישראל** (ענינו של רבי תנחומא) – הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שיטלום עמהם כשיצאו ממצרים, כדי שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו **לנגד עיניהם** עצי הארזים שנטע יעקב אבינו על מנת שיטלום **כשיצאו ממצרים**, היינו, שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישים את גאולתן של ישראל.

ג. ומכאן באים לענין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה האחרון:

כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו ע"ש מצרים"⁷, ב"מדבר העמים"⁸, נחש

1 כה, ג-ה.

2 שם, ה.

3 בחלקה הראשון של השיחה נתבארו ענינים נוספים בפרש"י זה ונדפסו ב'התוועדיות' תשמ"ז ח"ב ע' 535 ואילך, וכאן מובא רק המבואר ע"פ "ינה של תורה".

4 ראה "היום יום" – כט שבט.

5 שמות א, כב.

6 ויגש מה, ג-ד.

7 ב"ר פט"ז, ה.

8 יחזקאל כ, לה. וראה לקו"ת מסעי פח, ג ואילך.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **משה נחום** בהרה"ח ר' **מרדכי מענדל** ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסת, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד 'הקיצו ורוננו שוכני עפר' והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה